

čanskoprávní definici věci živé, jednak je již nyní omezen předpisy práva trestního a správního.⁷ Tím by byla zachována kontinuita právního nahlížení na zvíře od dob římskoprávních až po dnešek a přitom by zvíře obdrželo nezbytné zákonné „*privilegium*“ příslušející živé bytosti.

(Tak se dívám na boloňského psíka Uxe naší dcery Karolíny a říkám si: U tebe udělám výjimku, ty věc určitě nejsi!)

7) Viz např. trestný čin týrání zvířat dle § 302 TrZ; zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

JUDIKATURA

SOUDY ČR

Nejvyšší soud České republiky: Odpovědnost za škodu při pádu stromu na vůz v autokempu

§ 420a odst. 1 písm. a) ObčZ

Za škodu způsobenou pádem stromu na vozidlo zaparkované v areálu autokempu může odpovídat jeho provozovatel podle ustanovení o škodě vyvolané věcí použitou při provozní činnosti.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. 2. 2011, sp. zn. 25 Cdo 1117/2008

K věci: Odvolací soud potvrdil rozsudek, jímž soud prvního stupně zamítl žalobu na zaplacení částky 109 010 Kč. Vyšel ze zjištění, že žalovaný je provozovatelem autokempu, jehož pozemky spolu s veškerým zařízením má pronajaté od obce Č. Žalobci se dne 12. 8. 2004 v kempu ubytovali a své uzavřené obytné vozidlo typu karavan umístili podle svého výběru v neoploceném areálu kempu u elektrické přípojky. Vozidlo bylo v noci na 13. 8. 2004 poškozeno částí kmenu olše spadlé v důsledku náporu větru při bouři, a žalobcům tak vznikla škoda ve výši žalobou uplatněné částky. Odvolací soud vložil § 433 odst. 1 ObčZ tak, že objektivní odpovědnost provozovatele je spojena jen se škodou na věcech vnesených zvenčí do uzavřeného ubytovacího zařízení (viz rozsudek NS sp. zn. 25 Cdo 99/97), jímž předmětný autokemp nebyl ani při svém vybavení elektrickými přípojkami sloužícími k připojení zaparkovaných obytných vozů. Žalovaným poskytovaná možnost dodávky elektrického proudu do obytných vozidel zároveň není kvalifikovanou činností srovnatelnou se střežením vozidel (§ 435 ObčZ). Takto v kempu umístěné vozidlo nebylo odloženou věcí (§ 433 odst. 2 ObčZ) proto, že žalobci měli od něj klíče, neztratili ho z bezprostřední dispozice a měli možnost ho opatrovat či přeparkovat na bezpečnější místo. Škodu způsobenou pádem stromu na vozidlo nelze považovat za škodu způsobenou provozní činností podle § 420a ObčZ, neboť poskytování místa k ubytování a zaparkování motorového vozidla v autokempu nemá charakter provozní činnosti a stromová v areálu není věcí použitou při takové činnosti. Kromě toho žalovaný prokázal ve smyslu § 420a odst. 3 ObčZ příčinu zlomení stromu, a to mimořádně silný nápor větru spolu s narušením pevnosti dřeva. I v otázce obecné odpovědnosti žalovaného za škodu (§ 420 ObčZ) odvolací soud sdílel závěry soudu prvního stupně, že žalovaný neporušil právní povinnost, k níž doplnil, že z žádného

právního předpisu nevyplývala žalovanému povinnost nad rámec běžné péče provádět kontrolu a údržbu porostů pomocí kvalifikovaného dendrologa či zahradníka.

Z odůvodnění: Dovolací soud shledal dovolání žalobců důvodným. Naplnění dovolacího důvodu spatřuje ve výkladu § 420a ObčZ. V daném případě vyšel odvolací soud ze skutkového zjištění, že žalobcům vznikla škoda v důsledku větrem spadlého stromu na jejich obytné vozidlo, s nímž parkovali v autokempu uzpůsobeném k zásobení vozidel sloužících zde k bydlení a noclehu elektrickým proudem z přípojek. Žalovaný byl v době vzniku škody provozovatelem autokempu situovaného v přírodním areálu (z větší části neoploceného), v němž zájemcům za úplatu umožňoval dočasné umístění jejich vlastního stanu či obytného vozidla (karavanu) za účelem pobytu nebo alespoň noclehu.

Za situace, kdy byla v řízení zjištěna odpovídající péče žalovaného (pronajímatele areálu) o porosty, které mohly svým pádem ohrozit hodnoty nacházející se v prostoru jím provozovaného autokempu, není možné mu vytýkat zanedbání (nevykonávání) náležité péče a dohledu nad majetkem, který spravoval, neboť jeho prevenční povinnost nelze vykládat jako jakousi absolutní povinnost počínat si tak, aby v každém okamžiku vyloučil možnost pádu stromu v nepříznivém počasí. Takový požadavek by se rovnal objektivní odpovědnosti za škodu způsobenou stavem porostů, kterou však z povinnosti tzv. generální prevence dovodit nelze. Je proto správný závěr odvolacího soudu, že s ohledem na opatření učiněná žalovaným nelze za zanedbání jeho prevenční povinnosti považovat okolnost, že neprováděl kontrolu stavu porostů, jejichž nebyl vlastníkem, prostřednictvím hloubkových kvalifikovaných metod, a že žalovaný neporušil právní povinnost vyplývající z § 415 ObčZ; jeho odpovědnost za škodu podle § 420 ObčZ tak není založena.

Odvolací soud důvodně zvažoval odpovědnost žalovaného i podle dalších ustanovení občanského zákoníku (§ 433 a 435 ObčZ). Provozování autokempu jako prostoru pro umístění vlastního stanu či karavanu zákazníka za účelem přenocování lze zpravidla považovat za činnost, s níž je obvykle spojeno i odkládání věcí v prostoru tábořiště (srov. např. rozsudek NS ze dne 29. 4. 2004, sp. zn. 25 Cdo 1915/2002, Soubor civilních rozhodnutí NS, č. C 2590), tedy za určitých okolností i věcí, které k ubytování slouží, tj. právě obytné vozy, přívěsy a stany.

Vzhledem k tomu, že žalobci v okamžiku škodné události nebyli zbaveni dispozice s obytným vozem, a ten tak pro jejich faktickou přítomnost u něj nebyl ve smyslu § 433 odst. 2 ObčZ věcí odloženou, odvolací soud správně vyloučil odpovědnost žalovaného podle tohoto ustanovení. Vzhledem k tomu, že k samotnému ubyto-

vání sloužila vlastní vozidla zákazníků, nelze tato pojiždná ubytovací zařízení považovat za věci vnesené do prostor sloužících k ubytování ve smyslu § 433 odst. 1 ObčZ a za situace, kdy nebylo prokázáno, že se žalovaný za poskytnutou úplatu zavázal v kempu umístěné vozidlo střežit, nelze jej považovat za provozovatele garáže či jiného obdobného podniku, s nímž by byla spojena jeho objektivní odpovědnost za škodu podle § 435 ObčZ.

Podle § 420a odst. 1 ObčZ každý odpovídá za škodu, kterou způsobí jinému provozní činností. Podle § 420a odst. 2 ObčZ škoda je způsobena provozní činností, je-li způsobena: a) činností, která má provozní povahu, nebo věcí použitou při činnosti, b) fyzikálními, chemickými, popřípadě biologickými vlivy provozu na okolí, c) oprávněným prováděním nebo zajištěním prací, jimiž je způsobena jinému škoda na nemovitosti nebo je mu podstatně ztíženo nebo znemožněno užívání nemovitosti. Podle § 420a odst. 3 ObčZ odpovědnost za škodu se ten, kdo ji způsobil, zproští, jen prokáže-li, že škoda byla způsobena neodvratitelnou událostí nemající původ v provozu anebo vlastním jednáním poškozeného.

Zákon definici provozní činnosti nepodává, a její obsah je proto vykládán jako činnost související s předmětem činnosti (zpravidla podnikatelské, obchodní), kterou fyzická nebo právnická osoba vyvíjí ve formě tzv. provozu, tedy zpravidla opakovaně za použití určitých organizačních opatření, někdy s využitím různých technologií či postupů, včetně věcí, jimiž je místo činnosti (provozovna) vybaveno. Na rozdíl od škodlivých vlivů na okolí podle § 420a odst. 1 písm. b) ObčZ nemusí jít u provozní činnosti podle písm. a) o věci či technologie potenciálně nebezpečné, které pro svůj charakter a možnost selhání při jejich ovládní představují zdroj nebezpečí pro okolí. Proto lze za provozní činnost považovat i provozování autokempu, jestliže je pravidelnou výdělečnou činností, která je spojena s nabízením (a organizací) různých druhů služeb (ubytování, parkování vozidel, napájení obytných vozů energií, apod.) v areálu k tomu vyhrazeného tábořiště, a to za pomoci zařízení a věcí, které jsou jeho součástí.

Zákon neomezuje okruh věcí, s jejichž použitím je tento typ odpovědnosti spojen, proto je k nim třeba řadit jakékoliv zařízení či vybavení provozovny, v níž se v rámci provozní činnosti poskytují služby. Nemusí jít o věci, které poskytovatel aktivně využívá, použití věci při provozní činnosti však musí vyplývat z toho, že je věc do procesu poskytování služby určitým způsobem zapojena.

V posuzovaném případě vznikla škoda pádem stromu na vozidlo zaparkované žalobci v areálu autokempu, který provozoval žalovaný. Není pochyb o tom, že předmětný strom byl součástí pozemku (§ 2 odst. 2 zákona č. 229/1991 Sb.), který si žalovaný za účelem provozování autokempu pronajímá, tvořil tedy (právně i fakticky) součást areálu a představoval (vedle řady jiných zařízení a věcí) vybavení autokempu, v němž žalovaný poskytoval nabízené služby; proto je třeba i takový strom považovat za věc sloužící k provozování předmětného autokempu, tedy za věc použitou při této provozní činnosti ve smyslu § 420a odst. 1 písm. a) ObčZ. Jestliže škoda na vozidle byla způsobena pádem stromu při porывu větru, nešlo sice o důsledek provozní činnosti samotné, avšak protože škoda byla vyvolána věcí použitou při provozní činnosti, pak bez ohledu na to, jak k ní konkrétně došlo, je naplněna podmínka zvlášť kvalifikované

události jakožto podmínky odpovědnosti podle § 420a odst. 1 písm. a) *in fine* ObčZ. Okolnost, že škodu vyvolávajícím činitelem mohl být silný vítr, má význam z hlediska aplikace § 420a odst. 3 ObčZ, který obsahuje tzv. liberační důvody.

Nejvyšší soud České republiky: Předkupní právo spoluvlastníka, který nabyt svůj podíl při porušení předkupního práva jiných spoluvlastníků

§ 140 ObčZ

Jestliže se nabyvatel, který nabyt spoluvlastnický podíl za porušení předkupního práva stávajících spoluvlastníků, již spoluvlastníkem stal, a jeho spoluvlastnické právo nebylo zpochybněno námítkou relativní neplatnosti převodu, pak i jemu svědčí v případě dalších (pozdějších) převodů podílů předkupní právo ve smyslu § 140 ObčZ.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 2. 3. 2011, sp. zn. 22 Cdo 1595/2009

K věci: Jeden ze dvou původních spoluvlastníků prodal svůj spoluvlastnický podíl za porušení předkupního práva druhého spoluvlastníka dvěma různým osobám; spoluvlastník, jehož předkupní právo bylo porušeno, však v souvislosti s těmito převody neuplatnil ani námitku relativní neplatnosti, ani předkupní právo. Otázkou je, zda ti (noví) spoluvlastníci, kteří nabyt své podíly za porušení předkupního práva, mají při dalších převodech podílů též předkupní právo, a to i ve vztahu k tomu spoluvlastníkovi, jehož předkupní právo bylo dříve porušeno.

Z odůvodnění: Z napadeného rozsudku činí rozhodnutí, které má po právní stránce zásadní význam (§ 237 odst. 3 OSŘ), otázka, zda a za jakých okolností svědčí spoluvlastníkovi, který nabyt svůj podíl za porušení předkupního práva jiného spoluvlastníka (§ 140 ObčZ), předkupní právo vůči ostatním spoluvlastníkům (včetně spoluvlastníka, jehož předkupní právo bylo dříve porušeno).

Podle § 140 ObčZ převádí-li se spoluvlastnický podíl, mají spoluvlastníci předkupní právo, ledaže jde o převod osobě blízké (§ 116, 117). Nedohodnou-li se spoluvlastníci o výkonu předkupního práva, mají právo vykoupit podíl poměrně podle velikosti podílu. Jde-li o důvod neplatnosti právního úkonu mj. podle § 140 ObčZ, považuje se právní úkon za platný, pokud se ten, kdo je takovým úkonem dotčen, neplatnosti právního úkonu nedovolá.

Relativní neplatnost převodu spoluvlastnického podílu z důvodu uvedeného v § 140 ObčZ je uplatněna tím, že se dotčený spoluvlastník dovolá tohoto důvodu u převodce i nabyvatele. Právní účinky dovolání se této neplatnosti nastávají okamžikem, kdy tento projev vůle dojde všem subjektům relativně neplatného právního úkonu (rozsudek NS ze dne 10. 10. 2001, sp. zn. 22 Cdo 2474/2000, Soubor civilních rozhodnutí a stanovisek NS, č. C 778). Nebyla-li relativní neplatnost uplatněna, právní